

Základní škola a Mateřská škola Litvínov, Podkrušnohorská 1589, okres Most			
ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY			
Část č. 59: Prevence – KRIZOVÝ PLÁN			
Č.j.:	ZŠMŠ 1/2023/S-30	1.1.5.	A10
Vypracovala:	Mgr. Andrea Janíčková, školní metodička prevence		
Schválila:	Mgr. Hana Kašková, ředitelka školy		
Pedagogická rada projednala dne:	31.8.2023		
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	1.9.2023		
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	1.9.2023		

1. Legislativní rámec prevence

Základní legislativní rámec týkající se prevence rizikového chování a práce školních metodiků prevence je dán následujícími zákony a vyhláškami Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Z hlediska zákonných předpisů se jedná zejména o tyto:

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje oblast primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních, ukládá povinnost vytvářet podmínky pro zdravý vývoj dětí, žáků a studentů a pro předcházení vzniku rizikového chování,

Vyhláška č. 72/2005 Sb. (novelizována v r. 2016), o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, která stanovuje základ školské prevence, ukládá školám povinnost zpracovávat preventivní program školy, specifikuje roli, kompetence a povinnosti školních metodiků prevence,

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, kde jsou stanoveny nezbytné kvalifikační předpoklady pro výkon specializované činnosti školního metodika prevence.

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j.: 21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j.: 21291/2010-28)

Jednotlivé typy rizikového chování, kterými jsem se zabývala při tvorbě krizového plánu, jsou dále pojednány v zákonech a vyhláškách, které uvádím v příloze.

Odbornou metodickou pomoc mohou poskytnout metodici prevence v pedagogicko-psychologických poradnách, případně krajský metodik prevence.

1. 2 Odborná literatura

Ve sféře odborné literatury je možné využít řady zajímavých odborných publikací, kupříkladu těch, které vydává Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, časopis Prevence a další.

1. 3 Preventivní program školy

Preventivní program školy patří k základním dokumentům školy, je součástí výroční zprávy. Jeho cílem je upřesnit konkrétní aktivity školy v oblasti primární prevence rizikového chování. Je vytvářen vždy na jeden školní rok a přizpůsoben aktuálním potřebám školy. Obsahuje stručnou charakteristiku školy, jejího současného stavu, plán prevence na školní rok, seznam preventivních témat pro jednotlivé ročníky, seznam témat prevence ve vyučovacích předmětech jednotlivých ročníků, metody realizace, aktivity pro žáky, výčet externích spolupracujících organizací. Na konci každého školního roku je Preventivní program školy vyhodnocován, jsou také stanoveny priority pro rok další. Krizový plán je jeho důležitou součástí.

1. 4 Krizový plán školy

Krizový plán školy poskytuje jednoduchý návod k řešení krizových situací. Rovněž je definována konkrétní odpovědnost jednotlivých zaměstnanců, jsou určeny komunikační a bezpečnostní postupy a také následná preventivní opatření. Postupy v krizovém plánu školy jsou pro pracovníky školy závazné.

Podle některých odborníků by v krizovém plánu měly být uvedeny následující údaje: ¹

- ☐ *kdo provádí první pomoc /intervenci,*
- ☐ *kdo komu hlásí v systému školy,*
- ☐ *kdo kam zapíše,*
- ☐ *kdo informuje zákonné zástupce žáků,*
- ☐ *kdo a ve kterých případech informuje Policii ČR, OSPOD,*
- ☐ *kdo a jak informuje rodiče ostatních žáků školy,*
- ☐ *kdo a jak informuje ostatní žáky školy,*
- ☐ *kdo a jak informuje zřizovatele, média*

2. Krizový plán

---

¹ Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P., Bártík, P., Běhouňková, L. ... Veselá, M. (2010). *Primární prevence rizikového chování ve školství. Praha: TOGGA.*

Cílem krizových plánů je poskytnout zaměstnancům školy srozumitelný, jednoduchý a přehledný návod, jak mají postupovat ve chvíli, kdy zachytí nějaký projev rizikového chování žáků. Postup při řešení konkrétních krizových situací je rozpracován do dílčích kroků u každé formy rizikového chování zvlášť, pro zaměstnance školy je závazný.

Při vytváření jednotlivých plánů vycházíme zejména z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j.: 21291/2010-28, z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027, z publikace Miovský, M. a kol.: Primární prevence rizikového chování ve školství.

Záznamy z řešení vzniklých rizikových situací jsou ukládány do dokumentace školního metodika prevence, případně výchovné poradkyně.

2. 1 Způsoby distribuce krizových plánů mezi zaměstnance školy

Krizové plány jsou uloženy na školním serveru ve složce metodika prevence, která je všem pedagogickým a některým jiným pracovníkům (např. správním zaměstnancům) volně přístupná. Dále jsou uloženy ve sborovně školy v tištěné podobě a jsou takto přístupné i nepedagogickým zaměstnancům školy.

S jednotlivými postupy řešení konkrétních rizikových situací jsou zaměstnanci školy seznamováni na poradách.

2. 2 Krizové plány pro jednotlivé typy rizikového chování

2. 2. 1 Šikana

Šikana je definována jako agresivní chování dítěte, žáka/žákyně, studenta/studentky (dále v textu pouze „žák“) vůči jinému žákovi, případně skupině žáků. Jedná se o opakované (nikoliv nutně) chování, které je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně a/nebo sociálně. Šikana je charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepřijemností útoku pro oběť a samoúčelností agrese (MŠMT, 2016).

Všechny vyhotovené záznamy z jednání, rozhovorů jsou neveřejné, jsou uloženy u školního metodika prevence.

Krok 1 – Informovat vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce, školního psychologa.

Oznamovací povinnost má každý zaměstnanec školy, který má podezření na šikanu nebo se stane svědkem šikanování.

Krok 2 – Je proveden rozhovor s těmi, kdo na šikanu upozornili, z rozhovoru je vyhotoven písemný záznam. Rozhovor vede školní metodik prevence a výchovný poradce, v případě nepřítomnosti některého z nich člen vedení školy.

Krok 3 – Provést odhad závažnosti a formy šikany.

Školní metodik prevence a výchovný poradce odhadnou na základě zjištěných informací a konzultace s odbornými texty závažnost šikany – 1. stádium řeší škola sama, ve 2. stádiu konzultuje s odborníky, další vyšší stádia řeší odborníci z pedagogicko - psychologické poradny, střediska výchovné péče atd.

Krok 4 – Ochrana oběti.

Po celou dobu řešení nesmí dojít ke konfrontaci oběti, agresora a oznamovatele, mohlo by dojít k ovlivňování zúčastněných.

Podle toho, kde a kdy se šikana děje jsou přijata ochranná opatření (zvýšené dozory, informace vyučujícím příslušných předmětů, např. TV, atd.)

Je-li šikana podchycena až ve 3. –5. stádiu, školní metodik prevence okamžitě kontaktuje odborníky, v řešení je dále pokračováno dle jejich pokynů a v součinnosti s nimi.

Krok 5 – Nalezení vhodných svědků, individuální rozhovory s nimi, zápis.

Školní metodik prevence a výchovný poradce, případně člen vedení školy vedou diskrétní rozhovory se svědky, vyhotoví neveřejný záznam.

Krok 6 – Rozhovor s obětí, kontaktování zákonných zástupců, žádost o součinnost.

Školní metodik prevence a výchovný poradce vedou diskrétní rozhovor s obětí, vyhotoví záznam. Ředitelka školy kontaktuje zákonné zástupce oběti, vyzve je k součinnosti, žádá o doplnění informací.

Krok 7 – Rozhovor s agresorem, zápis

Školní metodik prevence, výchovný poradce a ředitelka školy vedou rozhovor s agresorem, vyhotoví zápis.

Krok 8 – Analýza všech získaných materiálů, informací, vyvození kázeňských opatření

Školní metodik prevence a výchovný poradce provedou analýzu všech získaných informací, vypracují zprávu, kterou předloží ředitelce školy. Ředitelka školy uloží kázeňské opatření dle školního řádu.

Krok 9 – Příprava výchovné komise se zákonnými zástupci agresora, informace o celé situaci, o udělení kázeňských opatření, nabídka kontaktů na odborníky. Ředitelka školy připraví výchovnou komisi, které se dle okolností zúčastní kromě ní a zákonných zástupců agresora také třídní učitel, školní metodik prevence a výchovný poradce. Zákonní zástupci jsou informováni o celé situaci, o následcích šikany a kázeňských opatřeních, jsou jim nabídnuty kontakty na odborníky. Školní metodik prevence vyhotoví z jednání záznam.

Krok 10 – Třídnická hodina

Následuje práce s celým třídním kolektivem, který je šikanou zasažen. Na programu se třídou spolupracuje třídní učitel se školním metodikem prevence, podle potřeby osloví externí spolupracující organizace. Byla-li zachycena šikana ve 3.–5. stádiu, s třídním kolektivem pracují externí odborníci.

Výbuch skupinového násilí – pokročilá šikana:

Zaměstnanec školy, který je přítomen výbuchu skupinového násilí, musí rychle jednat na několika úrovních zároveň. Kroky 1 a 2 by se měly dít současně.

Krok 1 – Zvládnout vlastní šok, rychle odhadnout závažnost a formu šikany

Krok 2 – Zachránit oběť, zastavit skupinové násilí

Krok 3 – Připravit podmínky pro vyšetřování

Svědék výbuchu skupinové agrese informuje vedení, zalarmuje nejbližší pedagogy, s jejich pomocí zabrání skupinové domluvě na křivé výpovědi. V případě potřeby přivolá lékaře na pomoc oběti. Ředitelka školy kontaktuje Policii ČR, školní metodik prevence kontaktuje specialistu na šikanování. Ředitelka školy informuje zákonné zástupce.

Krok 4 – Další postup dle pokynů specialisty na šikanování

Krok 5 - Informovat pedagogický sbor, pracovat na dlouhodobé nápravě a léčení vztahů ve skupině, kde k pokročilé šikaně došlo.

Ředitelka školy informuje na poradě pedagogický sbor o celé situaci, o učiněných a zamýšlených krocích. Školní metodik prevence a třídní učitel se ve spolupráci se specialistou na šikanování a externími spolupracujícími organizacemi podílejí na dlouhodobé nápravě a léčení vztahů ve skupině, kde k pokročilé šikaně došlo.

Krok 6 – Zajistit seminář, školení pro zaměstnance školy v problematice šikany. Ředitelka školy vyvodí z celé situace závěry, školní metodik prevence ve spolupráci s vedením školy zajistí pro zaměstnance školy seminář, školení, výcvik v problematice šikany.

2.2.2 Šikana zaměřená na učitele

Šikana učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu pedagoga. Tato forma šikany je tedy charakteristická tím, že strana s nižším statusem a nižší mírou formálně přidělené moci ubližuje straně s vyšším statusem a formální autoritou.

Krok 1 - odhad závažnosti a formy šikany pedagoga

Krok 2 - rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s obětí

Krok 3 - nalezení vhodných svědků

Krok 4 - individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresora a svědků a konfrontace oběti s agresorem)

Krok 5 - ochrana pedagoga – změna třídy

Krok 6 - vedení školy vyzve zákonného zástupce agresora k jednání se školou, zákonný zástupce je seznámen se všemi skutečnostmi případu, porušením školního řádu, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada, z tohoto jednání se pořídí záznam, v případě potřeby doporučí zákonným zástupcům péči dítěte v pedagogicko-psychologické poradně, středisku výchovné péče nebo jiných odborníků

Krok 7- třídní učitel ve spolupráci s metodikem prevence na třídních schůzkách seznámí zákonné zástupce, jak se škola k případu postaví a jak bude pracovat s rizikovou

třídou v preventivní oblasti, vybídne zákonné zástupce ke spolupráci

Krok 8 - práce s celou třídou

- škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení
- pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě
- třídní učitel seznámí obecnou formou ostatní žáky s daným případem, provede opětovné seznámení žáků se školním řádem, jasně vyjádří negativní postoj k násilí, opakovaně zapíše poučení do žákovské knížky a třídní knihy

Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace. Škola reviduje mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.

V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na ČŠI, školského ombudsmana nebo příslušný inspektorát práce.

2. 2. 3 Kyberšikana

Kyberšikanou rozumíme agresi namířenou proti jednotlivci nebo skupině s využitím informačních a komunikačních technologií. Dochází k ní opakovaně, dlouhodobě a je vnímána jako ubližující.

Nelze zaměňovat s on-line ubližováním, kde se jedná o jednorázové útoky s dočasným dopadem.

Typické formy kyberšikany jsou popsány ve zvláštní příloze MŠMT.

Krok 1 – Zklidnit oběť, vyzvat ji k zajištění důkazů

Oběť kyberšikany může mít přehnané reakce, mohou se objevit suicidní úmysly. Základním krokem je zklidnit oběť a pomoci jí zajistit důkazy – stáhnout stránky, odkazy na profily, pořídit fotografie obrazovky, zajistit seznam žáků, kteří se stali publikem, pokusit se identifikovat agresora (např. prostřednictvím jeho přátel). Se zajišťováním důkazů pomůže školní IT specialista.

Krok 2 – Informovat vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce, třídního učitele.

Krok 3 - Pokusit se zajistit, aby kyberšikana dále nepokračovala

Školní metodik prevence kontaktuje školního IT specialistu, ten se pokusí kyberšikanu zastavit, odstranit závadný obsah z internetu, zablokovat profil agresora atd.

Nejde-li získat důkazy a zajistit zastavení kyberšikany, školní metodik prevence kontaktuje odborníky (pracovníky projektu E-bezpečí, kriminalisty z oddělení informační kriminality Policie ČR aj.)

Krok 4 – Jednání se zákonnými zástupci oběti

Ředitelka školy informuje zákonné zástupce oběti o incidentu, nastíní postup řešení na úrovni školy, a ZZ, z jednání je vyhotoven zápis.

Jestliže kyberšikana spadá do kompetencí školy, pokračujeme krokem 5, v opačném případě krokem 9.

Kyberšikana se odehrávala na půdě školy. Agresor je znám:

Krok 5 – Ve spolupráci se zákonnými zástupci se pokusit eliminovat přístup oběti k agresorovi

Krok 6 – Pohovor s agresorem a s jeho zákonnými zástupci

Ředitelka školy kontaktuje zákonné zástupce agresora, na setkání je informuje o incidentu, o postupu řešení na úrovni školy, o možných trestně-právních následcích.

V počátečním stádiu uloží kázeňská opatření dle školního řádu, vyzve agresora k odstranění závadného obsahu z virtuálního prostoru.

Krok 7 – V závažnějších případech kontaktovat Policii ČR, OSPOD V případech vydírání, vyhrožování násilím, publikování ponižujících nebo intimních obsahů kontaktuje ředitelka školy Policii ČR, OSPOD.

Další postup viz Krok 10, 11

Agresor není znám:

Krok 8 – Předat zákonným zástupcům kontakt na odborníky, požádat o pomoc Policii ČR

Ředitelka školy kontaktuje Policii ČR s žádostí o pomoc při řešení, školní metodik prevence předá zákonným zástupcům kontakt na odborníky, oběti předá pravidla bezpečného chování na internetu.

Dále viz Krok 10, 11

Kyberšikana se odehrála mimo školu:

Krok 9 – Informovat zákonné zástupce o možnosti využití právních služeb

Ředitelka školy informuje na setkání zákonné zástupce o možnosti kontaktovat Policii ČR, zažalovat agresora u občanského soudu

Krok 10 – Vyžádat si závěry vyšetřování, seznámit s nimi žáky, zákonné zástupce

Ředitelka školy si vyžádá závěry vyšetřování, stanoviska odborníků, seznámí s nimi zákonné zástupce, školní metodik prevence s nimi seznámí žáky

Krok 11 – Škola přijme opatření k minimalizaci možnosti opakování kyberšikany v třídním kolektivu.

Ředitelka školy informuje zaměstnance školy o řešení situace, případně pověří IT specialistu instalací potřebného softwaru, školní metodik prevence zajistí besedu s odborníky, informuje žáky o možnostech řešení kyberšikany.

2. 2. 4 Alkohol**Nález alkoholu v budově školy**

Krok 1 – Uvědomit vedení školy, školního metodika prevence, popř. třídního učitele

Krok 2 – Uložit tekutinu (důkaz, pro lékaře)

Nalezený alkohol je třeba uložit do ředitelny školy, opatřit štítkem s datem a místem nálezů. Je-li třeba, vyznačí se hladina alkoholu.

Krok 3 – Sepsat stručný záznam o nálezů

Zaměstnanec školy, který našel alkohol sepiše stručný záznam – viz formulář – kdy, kde, kdo, popis tekutiny (neochutnávat) – záznam uložen u výchovného poradce a školního metodika prevence.

Nález alkoholu u žáka

V případě nálezů alkoholu u žáka jde o porušení školního řádu, škola postupuje podle § 31 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon). (MŠMT, 2010, Příloha 4)

Žákovi nelze prohledávat osobní věci.

Krok 1 – Vyzvat žáka, aby alkohol odevzdal

Žák nesmí být prohledán, ani mu nesmí být bez jeho souhlasu prohledány osobní věci.

Krok 2 – Informovat vedení školy, školního metodika prevence, třídního učitele

Krok 3 – Provést zápis a alkohol uložit do ředitelny

Zaměstnanec školy, který alkohol u žáka objevil vyhotoví krátký zápis, zabavený alkohol uloží do ředitelny jako případný důkaz. Alkohol se nesmí ochutnávat.

Krok 4 - Zahájit zkoumání

Školní metodik prevence a výchovný poradce provede pohovor se žákem, ze kterého vyhotoví písemný zápis. (kde žák alkohol získal, zda bylo zabaveno vše, zda žák někomu alkohol nabízel, zda ho konzumoval atd.), žák zápis podepíše. V případě, že podpis odmítne, je toto uvedeno v zápisu.

Krok 5 – Vyrozmět zákonné zástupce, uložit výchovné opatření dle školního řádu

Ředitelka školy informuje zákonné zástupce žáka, uloží výchovné opatření v souladu se školním řádem.

Krok 6 – Kontaktovat OSPOD, když ZZ nespolupracují, řešit s Policií ČR

Žák požil alkohol

Krok 1 – Zabránit v další konzumaci

Zaměstnanec školy okamžitě zabráni žákovi v další konzumaci (nesmí ale prohledávat ani žáka, ani jeho osobní věci), vyhodnotí žákův zdravotní stav. Informuje odpovědné osoby.

Krok 2 – Poskytnout v případě potřeby první pomoc, zahájit zkoumání

Při ohrožení života zaměstnanec školy volá záchrannou zdravotnickou službu – 155

Není-li žák v ohrožení života, odvede žáka do ředitelny, informuje vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce, ti zahájí zkoumání.

Krok 2a – Jestliže žák není schopen pokračovat ve vyučování – ředitelka školy vyzve zákonné zástupce, aby si žáka odvedli (do té doby žák pod dozorem).

Krok 2b – Jestliže je žák schopen rozhovoru - školní metodik prevence a výchovný poradce zjistí a provedou zápis (kdo všechno konzumoval, kdy naposledy konzumoval, od koho získal alkohol, popř. zda-li je zabaveno vše). Zápis je opatřen podpisy (odmítá-li žák podepsat, uvést do zápisu).

Krok 2c – Jestliže je žák distributor – jedná se o trestný čin – ředitelka školy kontaktuje Policii ČR.

Krok 3 – Zabavený alkohol uložit v ředitelně, vyhotovit krátký zápis

Pro zápis je připraven formulář - čas a datum, popis místa nálezu, druh a množství alkoholu, podpisy zúčastněných.

Krok 4 – Informovat zákonné zástupce, uložit výchovné opatření dle školního řádu

Ředitelka školy informuje o incidentu zákonné zástupce žáka, dle školního řádu uloží výchovné opatření.

Krok 5 – Hlásit incident – OSPOD, Policie ČR

Ředitelka školy ohlásí incident na OSPOD, Policii ČR.

Krok 6 – Preventivní program, poučení

Školní metodik prevence zajistí preventivní program s tématem užívání alkoholu, provede poučení žáků, ve spolupráci s třídním učitelem připraví třídnickou hodinu.

2.2.5 Návykové látky

2.2.5.1 Konzumace návykových látek ve škole

Krok 1 – zabránit žákovi v další konzumaci

Krok 2 - Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat. O konzumaci sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka, včetně toho, zda byly provedeny orientační testy na NL, případně další vyšetření, a s jakým výsledkem, tento záznam založí metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.

Krok 3 - Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

Krok 4 a - V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci a Policii ČR.

Krok 4 b - Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle této směrnice - především ihned zajistí vyjádření žáka, vyrozumí vedení školy a zákonného zástupce.

Krok 5 - V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola provede i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je. Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.

Krok 6 - Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Městský úřad Litvínov.

Krok 7 - Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání NL je porušením školního řádu.

Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.

V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost NL (zkouška ze slin, z potu), zákona § 16 z. č. 379/2005 Sb. Jedná se o formy výuky, které představují odůvodněné riziko ohrožení života nebo zdraví dítěte. V ostatních případech pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost NL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka. Test s pozitivním výsledkem plně hradí rodič nebo zákonný zástupce.

Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem NL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

2.2.5.2 Distribuce NL ve škole

Krok 1 - Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.

Krok 2 - Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.

Krok 3 - Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsaným níže.

2.2.5.3 Nález NL ve škole

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za návykovou, postupují takto:

Krok 1 - Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

Krok 2 - O nález ihned uvědomí vedení školy spolu s písemným záznamem.

Krok 3 - O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

Krok 4 - V případě časové překážky na straně Policie vloží za přítomnosti dalšího pracovníka školy látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru. Zajištěnou látku předá Policii ČR.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za návykovou, postupují takto:

Krok 1 - Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

Krok 2 - O nález ihned uvědomí vedení školy.

Krok 3 - O nález sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce.

Krok 4 - O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.

Krok 5 - V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou NL u sebe, postupují takto:

Krok 1 - Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.

Krok 2 - Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.

Krok 3 - Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

2.2.6 Tabák, tabákové výrobky, elektronické cigarety

Žák kouří či jinak užívá tabákové výrobky v areálu školy:

Krok 1 – Zabránit v dalším kouření - vyzvat žáka, aby odevzdal zbytek cigaret, tabáku

Žák nesmí být prohledáván, bez jeho souhlasu nesmí být prohledávány ani jeho osobní věci.

Krok 2 – Informovat vedení školy, školního metodika prevence, třídního učitele, zabavený tabák uložit

Zaměstnanec školy informuje příslušné osoby, zabavený tabák uloží v ředitelně, vyhotoví krátký zápis (čas a datum, místo nálezu/zabavení, podpisy zúčastněných)

Krok 3 – Odvést žáka do ředitelny

Krok 4 – Zahájit zkoumání

Školní metodik prevence a výchovný poradce provedou pohovor se žákem, vyhotoví písemný zápis (kde a jak k tabáku přišel, informují žáka o porušení školního řádu, o zdravotních důsledcích atd.).

Krok 5 – Informovat zákonné zástupce, tabákové výrobky předat proti podpisu zákonným zástupcům, uložit výchovné opatření dle školního řádu

Ředitelka školy informuje zákonné zástupce žáka, zabavené tabákové výrobky jim proti podpisu předá. Dle školního řádu uloží výchovné opatření.

Krok 6 – Preventivní program, poučení

Školní metodik prevence zajistí preventivní program s tematikou kouření, poučí žáky o nebezpečí závislosti.

Krok 7 – V krajním případě (rodiče nereagují, žák kouří opakovaně) – kontaktovat OSPOD

Ředitelka školy ve zvláště závažných případech informuje OSPOD.

2.2.7 Krádeže

Krok 1 - Žák nahlásí ztrátu věci svému třídnímu učiteli a pokusí se o dohledání věci.

Krok 2 - Pokud se ztracená věc nenajde, pořídí třídní učitel o události záznam na základě výpovědi poškozeného a informuje vedení školy.

Krok 3 - Tuto skutečnost nahlásí škola vždy rodičům poškozeného ihned, rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin.

Krok 4 - V případě, kdy je škoda způsobená krádeží nikoli nepatrná, předá škola věc orgánům činným v trestním řízení (ohlásí na obvodní oddělení Policie ČR), nebo poučí poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.

Krok 5 - V případě, že se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření nemají žádný účinek, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany

2.2.8 Vandalismus

Krok 1 - Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba informovat ředitelku školy, o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.

Krok 2 - V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

2. 2. 9 Sebepoškozování

Žák je poraněn:

Krok 1 – Ošetřit poranění, v případě nutnosti přivolat lékaře

Zaměstnanec školy ošetří poranění, v případě ohrožení zdraví nebo života přivolá lékaře. Žák neustále pod dozorem dospělé osoby.

Krok 2 – Předat žáka školní psycholožce

Krok 3 – Informovat vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce, třídního učitele

Krok 4 – Kontaktovat zákonné zástupce

Ředitelka školy informuje zákonné zástupce, ve spolupráci se školním metodikem prevence, výchovným poradcem se snaží je motivovat k návštěvě odborníka – např. krizového centra, psychologické nebo psychiatrické ambulance, předají zákonným zástupcům kontakty na odborníky, školní metodik prevence vyhotoví záznam o řešené situaci, který je uložen u něj a u výchovného poradce.

Podezření na sebepoškozování:

Sebepoškozování nepodléhá ohlašovací povinnosti. Pouze v případě výskytu dalších doprovodných problémů (týrání dítěte, zanedbávání péče, šikana, sexuální zneužívání). (MŠMT, 2010, Příloha 16)

Krok 1 – Informovat vedení školy, třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce

Krok 2 – Posoudit aktuální riziko sebepoškození

Krok 3a - Aktuální riziko sebepoškození

V případě aktuálního akutního rizika sebepoškození (ohrožení zdraví nebo života) pověří ředitelka školy pedagogického pracovníka a odešle žáka do spádového psychiatrického zařízení – je-li nutno, přivolá k asistenci Policii ČR. Dále viz Krok 4

Krok 3b - Nehrozí-li aktuálně sebepoškození, předat žáka školní psycholožce

Krok 4 – Kontaktovat zákonné zástupce, předat kontakty na odborníky, vyhotovit záznam o řešené situaci

Ředitelka školy kontaktuje zákonné zástupce, školní metodik prevence předá kontakty na odborníky a vyhotoví záznam o řešené situaci.

Krok 5 – Nastavit jasné hranice a pravidla ve škole

Ředitelka školy ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm a po dohodě se zákonnými zástupci stanoví jasné hranice a pravidla ve škole – např. má žák možnost přijít za učitelem, za školní psycholožkou aj.

2. 2. 10 Domácí násilí

Škole nepřísluší působit na žáky, kteří se s domácím násilím setkali ať již ve formě obětí či svědků. Naprosto nevhodné je rovněž řešit situaci s možným agresorem.

Učitel nemůže domácí násilí „diagnostikovat“, nemůže se řídit svými pocity, vyvozovat je z chování a z projevů dítěte, nelze ani intervenovat v rodině.

Každý zaměstnanec školy je povinen jednat tehdy, když se mu žák svěří nebo pokud zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí – např. modřiny, zranění, podvýživa atd. Poté bezodkladně oznámí zjištěné skutečnosti Policii, kontaktuje OSPOD.

Krok 1 – Informovat vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce

Zaměstnanec školy sdělí příslušným osobám podezření na výskyt domácího násilí v rodině žáka.

Krok 2 – Vhodný postup konzultovat s OSPOD – Městský úřad Litvínov, odbor sociálně právní ochrany dětí

Krok 3 – Ředitelka školy informuje oznamovatele podezření, třídního učitele a další dotčené zaměstnance o nutnosti postupovat dle pokynů odborníků, zdůrazní nutnost neprovádět žádné samostatné akce, žádné cíleně zaměřené pohovory se žákem, s rodiči (mohlo by dojít k odstranění stop, zastrášení dítěte, přechodu k jiné formě týrání), postupovat metodicky a koordinovaně.

Krok 4 – Informovat lékaře, OSPOD, Policii ČR

Ředitelka školy informuje o podezření Policii ČR, OSPOD, případně lékaře, jedná se o oznamovací povinnost.

Krok 5 – Práce se třídou

Třídní učitel a další pedagogičtí zaměstnanci přistupují k žákovi stejně jako k ostatním, ale vytváří bezpečné prostředí – důraz je kladen na eliminaci jakékoli formy násilí, na opatrnost ve výrociích a hodnoceníích.

2.2.11 Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie

Krok 1 – informovat ředitelku školy, školního metodika prevence, výchovnou poradkyni

Krok 2 - zjistit hloubku postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu

Krok 3 - zjistit rozšíření uvedených postojů ve třídě – škole

Krok 4 - vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu

Krok 5 - okamžitě a razantně vystoupit proti netolerantnímu chování žáků

Krok 6 - informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci

Krok 7 - v případě závažných projevů informovat Policii ČR

2. 2. 12 Krizové situace u žáků s poruchou autistického spektra

Pedagogičtí zaměstnanci školy musí znát specifika v chování žáka s poruchou autistického spektra (PAS), zohlednit je v rámci fungování třídy, seznámit se se zásadami práce se žáky s PAS.

Je třeba na základě dohody se zákonnými zástupci žáka a doporučení školního poradenského zařízení identifikovat oblasti v chování, které ve specifických podmínkách školy mohou působit jako nežádoucí nebo problémové, stanovit, jaké projevy chování budou tolerovány a kdy se jedná o problémové nebo rizikové chování – v takových případech stanovit postup, jak s problémovým chováním dále pracovat.

Ředitelka školy pověří pedagogického pracovníka, který bude zodpovídat za spolupráci s poradenským zařízením, v jehož péči je daný žák, a který seznámí pracovníky školy, kteří budou s žákem v kontaktu, se specifiky v chování a komunikaci.

Speciální pedagog zajistí pro pedagogické pracovníky pravidelnou metodickou podporu – supervize, mentoring, možnost spolupráce s externím odborným pracovištěm.

Agresivní chování žáka s PAS – může dojít k ohrožení zdraví nebo života spolužáků, samotného žáka s PAS, zaměstnanců školy:

Krok 1 – Vyhodnotit nebezpečnost situace

Krok 2 – Zajistit bezpečí ostatních žáků

Pedagogický pracovník zajistí buď odchod žáků ze třídy, nebo odchod žáka s PAS.

Krok 3 – Přivolat pomoc dalšího dospělého

Je důležité mobilem, prostřednictvím žáků přivolat pomoc další dospělé osoby.

Krok 4 – Odstranit z žákova dosahu nebezpečné předměty

Krok 5 – Pokusit se žáka zklidnit

Na žáka hovořit klidným hlasem, reaguje-li negativně, nekomunikovat, udržovat mezi žákem a sebou ochrannou bariéru – např. lavice.

Krok 6 – Kontaktovat zákonné zástupce, je-li třeba Zdravotnickou záchrannou službu, případně Policii ČR (při zvláště závažné agresi vůči druhým osobám)

Krok 7 – Vysvětlit spolužákům, co se stalo

Třídní učitel ve spolupráci se speciálním pedagogem vysvětlí žákům příčinu reakce, způsoby, jak jim předcházet, jak se zachovat v podobných situacích.

O incidentu vyhotoví zápis, ten je uložen u metodika prevence, výchovného poradce.

2. 2. 13 Poruchy příjmu potravy

Při podezření, že žák trpí poruchou příjmu potravy – možné signály: rychlé zhubnutí, zvracení s jakoukoli argumentací, sebepoškozování, nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem, nadměrná snaha o dosažení štíhlosti a její udržení – je třeba si uvědomit, že učitel není terapeut, nesmí suplovat jeho úlohu.

Krok 1 – Informovat třídního učitele, vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce

Krok 2 – Pohovor se žákem

Školní metodik prevence provede pohovor se žákem, vyhotoví zápis.

Krok 3 – Kontaktování zákonných zástupců, nabídka kontaktů na odborníky, dohodnutí postupu

Školní metodik prevence informuje zákonné zástupce o podezření na poruchu příjmu potravy, o tom, že žák např. nechodí na obědy, i když je má objednané, byl přistižen, že zvrací (stačí informace od vrstevníků). Předá rodičům kontakty na odborníky, případně zprostředkuje kontakt s psychologem nebo lékařem.

Krok 4 – Program ve třídě, pravidelná konzultace s rodiči

Školní metodik prevence zajistí program s odpovídající tematikou, ve spolupráci s vyučujícími vhodných předmětů a školní psycholožkou se zaměří na nebezpečnost a neúčinnost redukčních diet a prostředků na redukci tělesné hmotnosti, zdůrazní opatrnost při tématech zdravé výživy, tělesného vzhledu atd.

Školní metodik prevence pravidelně konzultuje s rodiči vývoj situace žáka.

2. 2. 14 Záškoláctví

Záškoláctví je chápáno jako neomluvená absence žáka při vyučování. Jde o porušení školního řádu a zároveň školského zákona. Bývá spojeno s dalšími typy rizikového chování.

Krok 1 – V případě neomluvené absence informovat ředitelku školy, výchovného poradce, školního metodika prevence

Neomluvenou absenci do deseti hodin řeší třídní učitel se zákonnými zástupci, výše zmíněným zaměstnancům pouze oznámí.

Třídní učitel zjistí důvody absence, se zákonnými zástupci se domluví na dalším postupu a opatřeních. Je možné ve spolupráci se školním metodikem prevence a výchovným poradcem navrhnout individuální výchovný program.

Krok 2 – Absence nad 10 hodin – výchovná komise

Ředitelka školy svolá výchovnou komisi, které se účastní zákonný zástupce žáka, třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, informuje zákonné zástupce o porušení školského zákona a možných důsledcích, dle školního řádu udělí kázeňská opatření. Školní

metodik prevence vyhotoví zápis. I v tomto kroku je možné ve spolupráci se školním metodikem prevence a výchovným poradcem navrhnout individuální výchovný program.

Krok 3 – Absence nad 25 hodin – oznamovací povinnost

Při absenci nad 25 hodin kontaktuje ředitelka školy OSPOD – oznámení o zanedbání povinné školní docházky.

2.2.15 Psychická krize, duševní onemocnění

Pedagog, který zaznamená u žáka psychickou nepohodu, krizi či počínající duševní onemocnění by měl být schopen sám či za podpory někoho z kolegů (třídní učitel, školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce) vést s žákem **podpurný rozhovor**, jehož cílem má být, vedle poskytnuté podpory (“nejsi na to sám/sama”, “lze s tím něco dělat”) **domluva s žákem na dalším postupu**, kontaktování zákonných zástupců. **Důvěrný vztah mezi učitelem a žákem (i jeho rodinou)** může hrát významnou roli při celém procesu poskytování včasné intervence tak, aby byla co nejefektivnější. Pedagog by se měl s žákem domlouvat na dalších krocích. Zejména kontaktovat pomoc, komunikovat s rodiči (zákonnými zástupci) po domluvě s žákem, a tedy nejednat takzvaně „za jeho zády”. (V případě zletilého žáka postup s kontaktováním rodičů není nutný, pokud si to dotyčný nepřeje).

Pedagog by měl být schopen poskytnout žákovi i jeho rodině **základní informace** k dané problematice a možnostem řešení situace.

Úkolem pedagoga **není** dané **potíže diagnostikovat či léčit**. Jeho role spočívá zejména ve **zprostředkování kontaktu žáka s rodiči** (či v podpoře k němu) a poté **případně s příslušnými odborníky**. Pokud žák sám osloví svého učitele, je na místě jej za to ocenit, ujistit jej, že je na správném “místě” a že je dobře, že tak učinil. Sdělované potíže či svěřený problém není vhodné bagatelizovat, a to ať už jsme v jakékoliv roli ve vztahu k dotyčnému žákovi. Naopak je prospěšné **vyjádřit mu svůj zájem a spoluúčast** na řešení jeho situace tak, jak to bude potřeba (samozřejmě v rámci našich vlastních osobních i profesních možností a hranic).

Je vhodné, **aby s žákem spolupracoval takový pedagog, k němuž má žák důvěru**, se kterým je schopný vést (ideálně) otevřenou komunikaci. Ne nutně to vždy tedy musí být např. školní psycholog, výchovný poradce či školní metodik prevence. Často může být třídní učitel tím, kdo má k žákovi nejbližší a žák se mu svěří. Třídní učitel si také jako první může všimnout, že s žákem není vše v pořádku a oslovit ho. Popřípadě žák tíhne s důvěrou k jinému pedagogovi, např. jeho oblíbeného předmětu. Není nutné, aby pedagog znal “řešení” hned, důležité je s žákem navázat vztah postavený na důvěře umožňující otevřenou komunikaci.

Při zachování důvěrnosti údajů může pedagog probrat žakovu situaci s kolegy, ideálně s členy **fungujícího školního poradenského pracoviště** (školní psycholog, metodik prevence, výchovný poradce), kteří ho mohou v dalším postupu podpořit.

Rodičům pedagog v případě potřeby **doporučí kontaktování odborného pracoviště** – pedagogicko-psychologické poradny, psychologické nebo psychiatrické ambulance.

Škola **rodičům nabídne spolupráci**. Pro žáka v psychické krizi či v době počínajícího duševního onemocnění je vedle poskytnutí včasné intervence zásadní také podpůrné a přijímající prostředí, které by měla škola spolu s rodinou a odbornými institucemi spoluvytvářet.

Samozřejmou součástí této podpory je i samotná **podpora rodičů/zákonných zástupců** - i pro ně je toto období složité, plné změn a hledání nových cest nejen v přístupu ke svému dítěti.

Součástí léčby bývá nezdědka farmakoterapie. Je dobré mít na paměti, že medikace může mít vliv na každodenní fungování žáků jak pozitivním, tak negativním směrem.

V případě odmítavého či **nespolupracujícího postoje rodičů** (kdy je důvodem např. strach ze stigmatizace rodiny) se může pedagog obrátit na psychologa spádové pedagogickopsychologické poradny s žádostí o metodickou podporu pro práci s daným žákem, a to i proti vůli rodičů. Zároveň, pokud se jedná o ohrožení zdraví či života dítěte, je na místě kontaktovat OSPOD (Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí). I dítě má právo požádat OSPOD a také školu a školské zařízení o pomoc při ochraně života a svých práv a učinit tak může i bez vědomí rodičů.

Je zároveň žádoucí, aby škola zpracovala preventivní program školy a krizové plány **podle podmínek a konkrétních potřeb školy**, včetně **vypracování seznamu kontaktů** na pracoviště poskytující metodickou podporu a odbornou péči ve svém regionu.

V případě **bezprostředního ohrožení zdraví dítěte** či jeho okolí je na místě volat **rychlou záchrannou službu**.

Doporučení pro „první“ kontakt s žákem:

Zvolte **příjemné místo pro vás samotného i pro žáka**, se kterým povedete rozhovor. Zajistěte, aby Vás **nerušili ostatní** (žáci, učitelé). Nechte si na rozhovor **dostatek času**. Navodte příjemnou, přijímací a **bezpečnou atmosféru**, nabídněte vodu, čaj a posaďte se (ideálně vedle sebe) nebo případně oba stůjte či se procházejte. Je však důležité, aby vaše pozice byly „vyrovnané“ – optimální je, pokud jsou oči dospělého v úrovni očí žáka. Pozice vedle sebe je nejméně stresující.

Věnujte se výhradně žákovi - nezvedejte telefony, nepouštějte (např. do kabinetu) ostatní. Vytvořte bezpečný prostor pro sdílení, **aktivně naslouchejte a nehodnoťte**. Buďte **podpůrní**. Naopak **nezapomeňte ocenit to, že se vám žák s pro něj obtížnou věcí svěřuje**. **Povzbud'te jej** v tom, že už jen toto je krok směrem k řešení jeho nepříznivé situace.

Pokuste se **zmapovat dostupné žákovy zdroje**, které by mohly v řešení situace pomoci.

Naplánujte společně další kroky, které podniknete v rámci řešení jeho věci. **Zrekapitulujte je na konci setkání**. Nezapomeňte se **domluvit na tom, které informace jsou důvěrné, a s kterými budete dál „zacházet“ ve smyslu sdílení s nezbytným okruhem dalších lidí, kteří se budou na realizaci podpory podílet**.

Můžete žáka znovu ocenit a podpořit. Vyžaduje-li to situace, domluvte se s žákem na další schůzce, případně se s odstupem času ujistěte, že se věci dějí tak, jak se dít mají.

Přijměte psychickou náročnost situace pro žáka, ale i pro vás samotnou/samotného.

Nezapomínejte na svoje profesní i osobní limity, odkazujte se na další služby a podporu.

Nebojte se **využít supervizi**.

Co raději ne:

- Slib, že žákem právě sdílené sdělení zůstane vašim tajemstvím.
- Slib, že to bude dobré, že to vyřešíme k ideální představě žáka.
- Přehnané reakce (obavy, zděšení, pláč, úzkost, panika, vztek, vyhrožování, litování...).
- Zlehčování situace.
- Moralizování a obviňování.

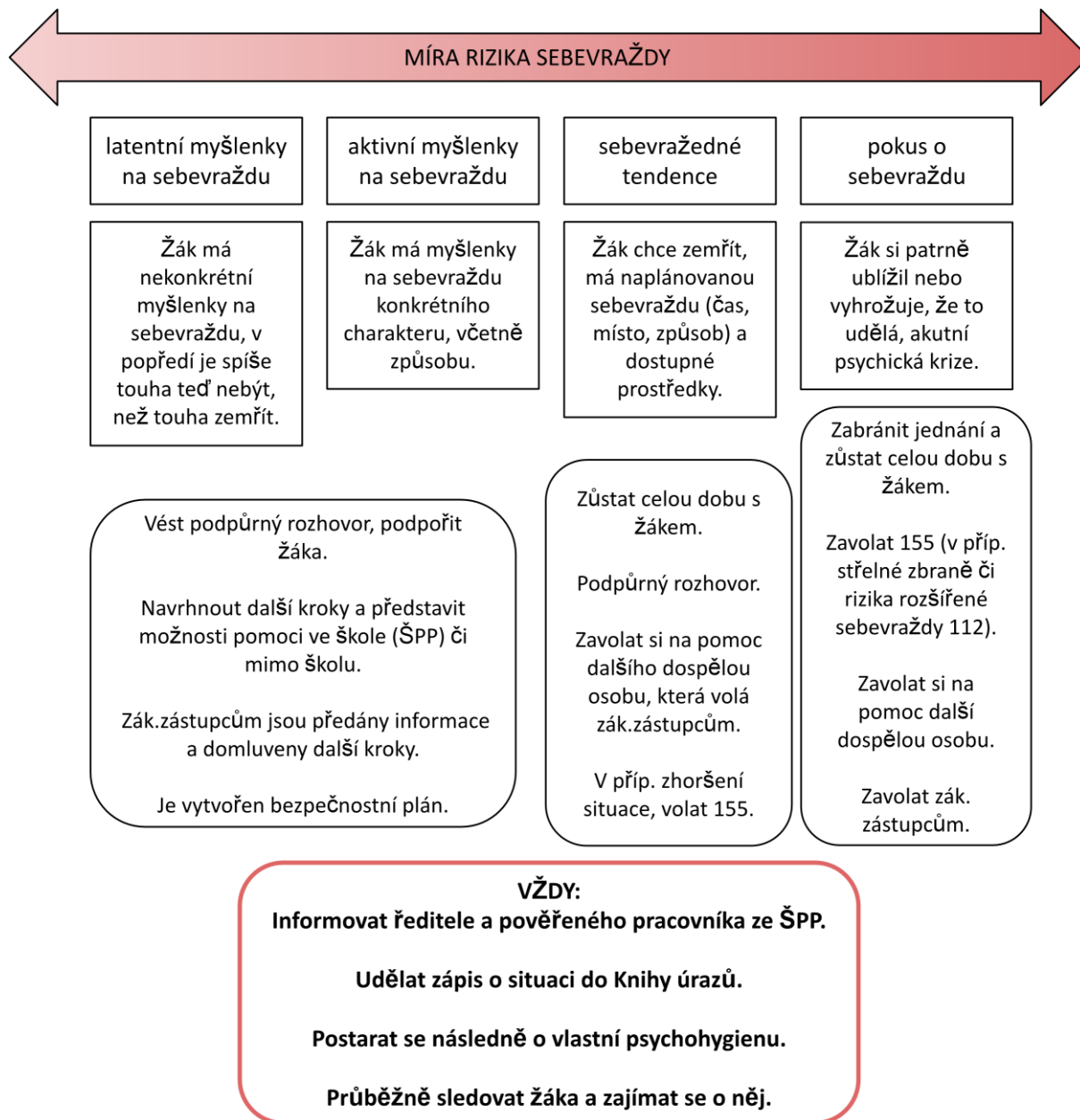
V jakém případě vyrozumět OSPOD/Policii ČR

Ohlašovací povinnost se duševních onemocnění obecně netýká. Platí to i u sebepoškozování. Ale v případě závažné šikany dítěte, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) atd., je nahlášení OSPOD/Policii ČR na místě a může zabránit závažnému psychickému a fyzickému poškození či dokonce úmrtí dítěte. Více viz karta k identifikaci špatného zacházení s dětmi - [Karta KID](#).

Ohlašovací povinnosti podléhá také navádění jedinců k sebepoškození/sebevraždě (např. skupina poškozujících se, kyberšikana).

V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem psychické krize/duševního onemocnění (např. sebepoškození/výrazné suicidální myšlenky či započatý suicidální pokus) je namístě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

2.2.16 Riziko sebevraždy

2.2.17 Pozůstalá třída / škola (zemřel někdo ze školy)

A. Informace se do školy dostane jinak než přímo od rodiny

- pedagog, který informaci zjistí, ji předává školnímu metodikovi prevence/ psychologovi a třídnímu učiteli (ten je také pozůstalý), ti pak koordinují další postup
- pokud se toto dozví pedagog od třídy, je třeba zastavit fabulace a dát zprávu o tom, že tyto informace nemáme, ale budeme se tomu věnovat a třídě sdělíme, co budeme moct. Třídě nabídnout prostor pro emoce a pracovat s nimi - sdílet, pojmenovat, normalizovat a hledat, co aktuálně potřebují.

B. TU/ ŠMP/ zástupce školy komunikuje s rodičem

Co rodiče v tuhle chvíli od školy potřebují:

- Nabídka okamžité pomoci – odkaz na služby (Rodičovská linka, Linka Bezpečí, Krizová centra pro dospělé a děti, Poradna Vigvam, Nadační fond Vrba, Nadace EP Corporate Group - nadace pro přímou finanční podporu po pozůstalé, Základní informace pro pozůstalé MMR, Právní rádce pro pozůstalé D. Záhumenský + lokální organizace -Klára pomáhá, Zastávka, hospic apod.)
- Komunikace ven ze školy, vyjádření soustrasti (media) o
- Osobní věci dítěte o Domluvit, jaké informace je možné sdělit pedagogům a žákům školy. Informovat o tom, jak postupujeme, pokud nějaké informace přinesou žáci (pravdivé, zkreslené)
- Téma pohřbu – bude veřejný? Účast žáků a pedagogů školy? Informovat o hledání varianty rozloučení pro třídu.
- Potřeba případně další komunikace - nabídka

Krok 1 - Schůzka ŠPP – ředitel, ŠMP, psycholog

- Domluvit hlavní osobu, která postup koordinuje
- Třídní učitel je taktéž pozůstalý – přizvat někoho s nadhledem externisty – ŠMP, psycholog, neziskové organizace, oblastní metodik prevence z PPP (není vhodné u dětí v MŠ, kde externista může spíše rušit)
- Domluvit postoj školy, jestli a jak bude škola dělat pietní místo (někde, kam může každý, ale není nutné kolem chodit, když nechci)

Krok 2 - Schůzka s ostatními pedagogy

- Sdělit, kdo je hlavní osoba, která koordinuje postup, s kým se domlouvat, ptát se, sdílet info
- Sdělit faktické informace (v podobě, ve které mohou uniknout) + potřeby rodičů
- Informace o plánu – co se bude dít, kdo je jak zapojen, media, pietní místo
- Způsob komunikace s třídami + nabídka pomoci externisty
- Mimořádné třídní schůzky/ email rodičům od ředitele (ideálně ve stejnou chvíli, kdy učitelé sdělují třídám – aby rodiče věděli, byli připraveni, že děti mohou mít dotazy, čeho si všimnout, nabídka podpory a pomoci ze strany školy/ jiné organizace)
- Příprava na častější třídnické hodiny
- Potřeby + dotazy + nabídka podpory

Krok 3a - Komunikace se třídou – *akutně* - kdo? TU + ŠMP/ psycholog

- S třídou by měl komunikovat někdo, kdo je dobře zná a má s nimi vztah - ŠMP
- Sdělit pravdivá, stručná, popisná fakta - tedy i říct, že něco nevíme
- Preventivní kroky v případě úmrtí sebevraždou
- Domluvit plán na den – týden (zejména ve třídě, kde dítě zemřelo)
- Normalizace všech emocí spojených
- Info – jak to teď řeší škola, co kdo dělá, co se bude dít

- Mapování potřeb žáků + směřovat k jejich aktuálnímu naplnění – mluvit, mlčet, být spolu, pracovat, kreslit..

Krok 3b - Komunikace s třídou – za týden

- Rituál (pohřeb, vlastní třídní rituál..)
- Vracet se do normálního režimu s povolenými výkonovými limity - Vzkaz pro pozůstalé rodiče?
- Pietní místo?
- Místo pro sebe – co mohou žáci dělat, pokud potřebují a kde mohou najít
- Realizovat mimořádné třídní schůzky

Krok 3c - Komunikace s třídou – „výroční aktivita“

- 3 měsíce, 1 rok, dle aktivit do jednoho roku (Vánoce, sportovní soutěže, kterých se dítě účastnilo atd.)
- Dát tomu prostor, myslet na to, věnovat se jim (napsat vzkaz, mluvit o tom..)

V Litvínově dne 30. 8. 2023

Mgr. Hana Kašková

ředitelka školy